Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

John Zerzan
Koneiden iltahämärä
2002-2003

Haettu 5.7.2012 osoitteesta:
http://takku.net/article.php/20050713150325969
Julkaistu alunperin lehdessä Anarchy: A Journal of Desire Armed,
No. 54, Winter 2002-2003.

fi.theanarchistlibrary.org

Koneiden iltahämärä

John Zerzan

2002-2003

W.H.Auden osui asian ytimeen kauan aikaa sitten sanoessaan: ”Aikamme on kuin hämmentävä rikos, joka tapahtuu ympärillämme.” Hiljattain kriisi on syventynyt ja laajentunut jokaiselle elämän alueelle. Olosuhteet huononevat nopeasti, eivätkä vanhat vastaukset ongelmiin enää päde. Ystäväni ja naapurini puhui tästä ymmärtävästi ja kaunopuheisesti: kun olemme tekemisissä muiden ihmisten kanssa, meidän täytyy muistaa että jokaisen sydän on murtunut.

Voiko monikaan enää olla tietämätön siitä mihin suuntaan maailmanjärjestelmä – ja erityisesti tämä yhteiskunta – ovat menossa? Teollisen sivilisaation aiheuttama maailmanlaajuinen ilmaston lämpeneminen tappaa elonkehän hyvissä ajoin ennen tämän vuosisadan loppua.(1) Joka puolella planeettaa lajit kuolevat sukupuuttoon kiihtyvällä vauhdilla, kuolleet alueet valtamerissä laajenevat, maaperä ja ilma saastuvat yhä pahemmin, sademetsät uhrataan samoin kuin kaikki muukin.

Jopa kaksivuotiaat lapset käyttävät masennuslääkkeitä, ja nuorten tunneongelmat ovat yli kaksinkertaistuneet kuluneen 20 vuoden aikana. Äskettäisen tutkimuksen mukaan lähes kolmannes lukiolaisista ryyppää rajusti vähintään kerran kuussa; tutkijat totesi-

vat että ”alaikäisten juominen on saavuttanut Yhdysvalloissa epideemiset mittasuhteet.”

Samaan aikaan lähes kaikki tarvitsevat jonkinlaista lääkettä/huumetta selvitäkseen päivästä toiseen perhe-, koulu- ja työpaikkaväkivallan näyttämöllä. Eräs viimeisimmistä patologisista ilmiöistä – monien muiden ohella – ovat lapsiaan murhaavat vanhemmat. Yhteiskunnan hajoava ydin säteilee ympärilleen lukemattomia järkyttäviä ja kauhistuttavia ilmiöitä. Me elämme tyhjyyden, murheen, stressin, tylsistymisen ja ahdistuksen maisemassa, jossa ”ihmisluontomme” pilaantuu yhtä vakaasti kuin sekin mitä muusta luonnosta on jäljellä.

Tiedon määrän sanotaan kaksinkertaistuvan joka viides vuosi, mutta tämän läpeensä teknistyneen ja yhdenmukaistuneen maailman aina vain ankeammaksi käyvää todellisuutta ei tähän mennessä ole kuitenkaan kyseenalaistettu. Michel Houellebecqin romaani ”Les Particules Elementaires” vuodelta 1998 (bestselleri Ranskassa) kuvaa osuvasti ilotonta, haaveet haihduttavaa modernia maailmaa, jossa kloonaamisesta tulee vapahtaja. Sivilisaatio on osoittautunut epäonnistuneensa, ja ihmiskunta päätyy tekemään itsestään lopun alistuessaan ehdoitta ja täydellisesti. Miten täydellisessä sopusoinnussa tämä onkaan vallitsevan, täysin alistuneen ja kyynisen postmodernin ajanhengen kanssa.

Symbolinen kulttuuri on surkastuttanut aistimme, tukahduttanut välittömän kokemuksen ja, kuten Freud ennusti, saattanut meidät ”pysyvän sisäisen onnettomuuden” tilaan. Meistä on tullut niin halpoja ja huonoja ihmiskopioita, että joudumme kysymään miksi ihmisen toiminnasta on tullut vihamielistä ihmiskuntaa kohtaan – puhumattakaan sen vihamielisyydestä tämän planeetan muita elämänmuotoja kohtaan.

Sellaiset hiljattain ilmestyneet kirjat kuin All Connected Now: Life in the First Global Civilization ja What Will Be: How the New World of Information Will Change Our Lives ilmaisevat jo nimensä puolesta alistumista yhä standardisoidummalle ja murheellisemmalle tilanteelle. Tällaiset teokset kertovat ajallemme ominaisesta

Adrienne Zihlman, ”Women as Shapers of the Human Adaptation,”Woman The Gatherer, ed. F Dahlberg, Yale University Press, 1981.

Sigmund Freud, Civilization and Its Discontents and The Future of an Illusion, Hogarth Press, 1953.

Chellis Glendinning, My Name is Chellis and I'm in Recovery from Western Civilization, Shambala Publications, 1994.

David Graeber, "The New Anarchists," New Left Review, January-February 2002.

Donna Haraway, How Like a Leaf: Interview with T.N. Goodeve, Routledge, 2000; Modest Witness @ Second Millenium Routledge, 1997; Simians, Cyborgs and Women, Routledge, 1991.

Martin Heidegger, "The Question Concerning Technology," Basic Writings, ed. David Farrell Krell, Harper & Row, 1977.

Esther Kaplan, "Keepers of the Flame," Village Voice, February 5, 2002.

Henry Kissinger, Does America Need a Foriegn Policy?, Simon & Schuster, 2001.

Richard B. Lee, Politics and History in Band Socieities, Cambridge University Press, 1982.

Karl Marx, The Grundrisse, ed. David McLellan, Harper & Row, 1970.

National Intelligence Council, Global Trends 2015, Langley, VA, 2000.

Fredy Perlman, Against His-story, Against Leviathan!, Black & Red, 1983.

Marshall Sahlins, Stone Age Economics ,Aldine, 1972.

Scheffer, Carpenter, Foley, Folke and Walker, "Catostrophic shifts in Ecosystems," Nature, October 11, 2001.

Oswald Spengler, The Decline of the West, Knopf, 1932.

Joseph Tainter, The Collapse of Complex Socieities, Cambridge University Press, 1988.

Paul Virilio, The Information Bomb, Verso, 2000.

Daniel R. White, Postmodern Ecology, State University of New York Press, 1998.

John Zerzan, Future Primitive, Autonomedia and C.A.L Press, 1994; Running on Emptiness, Feral House, 2002.

luovuuden ehtymisestä ja moraalisesta konkurssista – globaaleista projekteista, jotka etenevät vääjäämättä käsi kädessä epäinhimillistymisen ja luonnon tuhoutumisen kanssa.

Vuosien 1997 ja 1998 välillä Kaakkois-Aasia peittyi savuun useiden kuukausien ajaksi, kun neljä miljoonaa hehtaaria metsää tuhoutui metsäpaloissa. Neljä vuotta myöhemmin pitkästyneiden teinien sytyttämät sadat palot riehuivat viikkojen ajan eri puolilla itäistä Australiaa. Yhdysvalloissa ihmisen virtsasta peräisin olevat masennuslääkejäämät ovat saastuttaneet merkittävästi pohjavesiä ja maaperää. Yhteiskunnan tuottama vieraantuneisuus yhtyy maan kasvi- ja eläinyhteisöjen tuhoutumiseen aavemaisessa väkivallan tanssissa terveyttä ja elämää vastaan.

Reifioitu2 olemassaolo tekee yhä impotentimmaksi kenet ja minkä tahansa tahon joka kyseenalaistaa sen. Kuinka muuten voisi selittää postmodernismin hämmästyttävällä tavalla sopeuttavan luonteen, joka ei siedä lainkaan nykyisin vallitsevan pahantahtoisen tekno-kapitalismin kyseenalaistamista? Ja silti kyseenalaistaminen nostaa päätään – se on löytämässä nopeasti uutta muotoaan uudistuneessa yhteiskunnallisessa liikkeessä, jolle se antaa vauhtia.

Elämismaailman elonmerkkien taantuessa jatkuvasti kaikilla tasoilla pitäisi terävimpien mielien keskittyä ratkaisujen etsimiseen ja kiinnittää niihin tarkasti huomiota. Sen sijaan useimmat ovat löytäneet loputtomasti tapoja pohdiskella sivilisaation ja luonnon välistä halvaannuttavaa kahtiajakoa, kykenemättä tekemään yhä väistämättömämmältä näyttävää johtopäätöstä. Jotkut kaukonäköiset ihmiset aloittivat kyseenalaistamisen jo modernin aikakaudella. Horkheimer päätyi siihen johtopäätökseen, että luonnon ja ihmisten alistaminen, ja tämän alistamisen takana oleva välineellinen järki, saavat alkunsa "sivilisaation syvimmissä kerroksissa". Bataille käsitti että "juuri se ele, jolla ihminen [mies] kieltää hänet synnyttäneen maaemon, avaa polun alistamiseen."

Kolme kymmentä vuotta on kulunut ilman yhteiskunnallisia liikkeitä, ja nyt olemme näkemässä jälleensyntymän. Tämä liike, jon-

ka aikaansaa ja jota ohjaa kaikilla elämänalueilla kasvava kriisi, ja joka pyrkii syvempään ymmärrykseen ja kritiikkiin kuin 1960-luvun liike, on – paremman käsitteen puutteessa – ”anarkistinen”. Seattlen monipäiväisistä, militanteista WTO-protesteista lähtien globalisaation vastaisen liikkeen suuntautuminen on käynyt koko ajan selvemmäksi. ”Anarkismi on vallitseva näkökulma liikkeen sisällä,” totesi Barbara Epstein syksyn 2001 raportissaan. Esther Kaplan3 pani merkille helmikuussa 2002, että ”kuukausia Seattlen jälkeen yhä useammat aktivistit ovat, suurempaa meteliä pitämättä, alkaneet avoimesti pitää itseään anarkisteina, ja anarkistisesti ajattelevien kollektiivien määrä on kasvussa… anarkistisista ryhmistä on kovaa vauhtia muotoutumassa liikkeen ydin.” David Graeber4 ilmaisi tämän vielä ytimekkäämmin: ”Anarkismi on liikkeen sydän, sen sielu; anarkismista kumpuaa kaikki se mikä liikkeessä on uutta ja toiveikasta.” Henry Kissinger puhui vuosien 1999 ja 2000 globalisaation vastaisista mielenosoittajista ”varhaisina varoitusmerkkeinä” joilla tulee mahdollisesti olemaan ”poliittista painoarvoa” kolmannen maailman teollistuneissa maissa; uhkana maailmanjärjestelmälle kokonaisuudessaan. CIA:n keväällä 2000 julkaisemassa raportissa ”Globaalit trendit 2015” ennustettiin, että suurin este globalisaatiolle uudella vuosituhannella olisi ”ensimmäisen maailman” protestiliikkeen liittyminen alkuperäiskansojen kamppailuihin, heidän pyrkimyksiinsä säilyttää eheytensä jatkuvasti uutta alaa valtaavaa pääomaa ja teknologiaa vastaan.

Tämä johtaa meidät vieläkin tärkeämpään kysymykseen, joka liittyy liikkeeseen ja sen tulenarkaan yhteyteen esiteollisessa maailmassa käytyyn vuosisataiseen kamppailuun Imperiumia vastaan. Nimittäin, jos liike suuntautuu yhä enemmän anarkiaan, niin mistä tämä anarkismi muodostuu?

Mielestäni on jo varsin selvää, että siitä on tulossa jotain muuta kuin osa vasemmistoa. Tähän asti kaikki modernit antikapitalistiset liikkeet ovat pohjimmiltaan hyväksyneet tuotantovälineiden leviämisen ja teknologian jatkuvan kehityksen. Nyt tämä

(5) Zerzan käyttää sanaa domestikaatio. Sillä tarkoitetaan prosessia jossa ihmiset kesyttävät, kontrolloivat, ’sivistävät’, jalostavat ja geneettisesti muuntelevat niin muita elämänmuotoja kuin ihmisiäkin. Se on myös prosessi jonka myötä aiemmin vaeltavaa paimentolaiselämää viettäneet ihmisryhmät siirtyvät enimmäkseen tai täysin paikallaan pysyvään asutukseen. Domestikaatio edellyttää toisaalta ’sisäisen luonnon’ (tunteiden, intuition, seksuaalisuuden, halujen…) alistamista rationaalisen egon totalitaariseen kontrolliin, ja toisaalta myös totalitaarista suhdetta maahan sekä kaikkiin domestikoitaviin kasveihin ja eläimiin (ihmiset mukaan lukien).

(6) Luddiitit olivat 1800-luvun alun Britanniassa työläisiä, jotka vastustivat tekniikan kehitystä tuhoamalla kehruukoneita. Ks. esim. The Luddites’ War on Industry: http://www.eco-action.org/dod/no6/luddites.htm

(7) Suomennos Hardtin ja Negrin pääteoksesta Imperiumi ilmestyi vuonna 2005.

(8) ”All that is solid melts into air”; Marxin käsityksen mukaan kapitalistinen modernisaatio tuhoaa kaiken yhtenäisen, vakaan perustan mahdollisuuden.

—

Valittua kirjallisuutta:

W.H. Auden, The Double Man Random House, 1941.

Seyla Benahabib, ”Feminism and the Question of Postmodernism,” The New Social Theory Reader, ed.

Steven Seidman and Jeffrey C. Alexander, Routledge, 2001.

Marshall Berman, The Twilight of American Culture, W.W. Norton, 2000.

Joseph Califano, ”Group Calls Underage Drinking an Epidemic,” New York Times, February 27, 2002.

Jacques Ellul, The Technological Society, Vintage Books, 1964.

Barbara Epstein, ”Anarchism and the Anti-Globalization Movement,” Monthly Review, September 2001.

Dario Fo, ”Italy, Mussolini’s Ghost in these Times,” A-Infos website, March 3, 2002.

ta mutta on silti kuvaava, ilman neologismin välttämättömyyttä. Ei ole epäilystä siitä, että median – eikä yksin median – kannalta on edullista sekoittaa kaikki epämääräiseksi, käsittämättömäksi anti-globalisaatio-sopaksi. Joten jää meidän vastuullemme selventää asioita, esittää syvää kritiikkiä ja toimia sen mukaisesti." (Terra Salvaggio, heinäkuu 2000).

Kyseessä on kaikki tai ei mitään -kamppailu. Anarkia on vain sana niille jotka ottavat vastaan sen tarjoaman lupauksen vapautumisesta ja eheydestä, ja lähtevät rohkeasti sille matkalle joka meidän on pakko kulkea päästäksemme perille. Jos antropologeja on uskominen, me ihmiset olemme joskus osanneet elää oikein. Nyt otamme selvää siitä kuinka voisimme jälleen kerran elää niin.

Tämä voi hyvinkin olla viimeinen mahdollisuutemme lajina.

John Zerzan

—

(Kaikki alaviitteet suomentajien)

(1) Tässä tahtoo suomentaja kaiken uhallakin olla eri mieltä. Vaikka teollinen sivilisaatio saattaakin tehdä lopun tuhottoman monesta lajista, ihminen kenties mukaan lukien, on mielestämme silti liioittelua maalata kuvaa koko elämän lopusta.

(2) Reifikaatiolla tarkoitetaan karkeasti ottaen vieraantumista, yhteiskunnallisten ja ihmissuhteiden esineellistymistä, ihmisen luomien järjestelmien kokemista esineellisiksi, ei-inhimillisiksi. Syvemmän käsityksen saa esimerkiksi John Hollowayn kirjasta Change the World without Taking Power. The Meaning of Revolution Today.

(3) Tunnetaan mm. yhdysvaltalaisen Democracy Now! -radio- ja TV-aseman vastaavana toimittajana. Ks. http://www.democracynow.org

(4) Antropologian apulaisprofessori Yalen yliopistossa. Yliopiston johto kieltäytyi vuonna 2005 uusimasta avoimesti anarkismia puolustaneen Graeberin sopimusta. Ks. http://en.wikipedia.org/wiki/David_Graeber

produktionistinen suuntaus ollaan avoimesti hylkäämässä; uuden anarkia-liikkeen sisällä se on väistymässä.

Anarkoprimitivisteille (tai yksinkertaisesti primitivisteille) on selvää että nykytodellisuuden armottomuuden ymmärtämiseksi on katsottava syvemmälle instituutioihin, joita kerran pidettiin lähes kaikkialla itsestään selvinä. Huolimatta postmodernista kiellosta tutkia näiden instituutioiden alkuperää, uusi näkökulma kyseenalaistaa jopa työnjaon ja kesyttämisen5, ja pitää niitä tämänhetkisen olemassaolomme äärimmäisen kurjuuden perimmäisimpinä syinä. Teknologiaa, jolla tarkoitetaan yhä syvenevän työnjaon tai erikoistumisen järjestelmää, pidetään elämismaailman jatkuvan teknistymisen moottorina. Myös sivilisaatio, joka syntyy kun työnjako saavuttaa tason jolla kesyttäminen saa alkunsa, nähdään nyt hyvin ongelmallisena. Eläinten ja kasvien kesyttämistä pidettiin joskus itsestään selvänä, mutta nyt kesyttämisen logiikka nostetaan huomion keskipisteeseen. Esimerkiksi geenimuuntelun ja ihmisten kloonauksen merkityksen ymmärtämiseksi on tiedostettava niiden olevan osa pohjimmaista suuntausta luonnon alistamiseksi, siis kesyttämistä. Vaikka on ilmeistä että tämä kriittinen lähestymistapa nostaa kysymyksiä enemmän kuin se tarjoaa vastauksia, niin kehittyvä vallaton tietoisuus – joka ei pyri lopullisiin vastauksiin – ei voi kääntyä takaisin.

Se ei siis voi kääntyä takaisin vanhaan, epäonnistuneeseen vasemmistoon. Kaikille on varmasti jo selvää että tässä pisteessä tarvitaan jotain aivan muuta.

Yksi primitivistisen anarkian kynnyskivistä tai innoittajista on viime vuosikymmenien aikana tapahtunut ”esihistoriallisten” ihmisten sosiaalista elämää koskevien käsitysten muutos antropologian ja arkeologian alueilla. Sivilisaatio ilmaantui vasta noin 9 000 vuotta sitten. Sen olemassaolon pituus kalpenee niiden tuhansien ihmissukupolvien rinnalla, jotka nautiskelivat elämästä tilassa jota voisi luonnehtia luonnolliseksi anarkiaksi. Antropologinen kirjallisuus – jopa oppikirjat – ovat yleisesti yhtä mieltä siitä, että elämää sivilisaation ulkopuolella luonnehtivat yltäkyläinen vapaa-

aika; tasa-arvoinen ruoan jakamiseen perustuva elämänmuoto; sukupuolten suhteellinen autonomia/tasa-arvo ja järjestäytyneen väkivallan olemattomuus.

Ihmiset käyttivät tulta kuitupitoisten vihannesten keittämiseen lähes kaksi miljoonaa vuotta sitten ja suunnistivat avomerillä ainakin 800 000 vuotta sitten. Heidän älykkyytensä veti vertoja meille, ja he olivat sovittaneet elämänsä muun maailman kanssa paremmin kuin ihmiset koskaan sen jälkeen. Kun oppikirjojen kysymys oli aikoinaan ”Miksi ihmiseltä kesti niin kauan omaksua domestikaatio tai maanviljelys?”, niin nyt teksteissä ihmetellään miksi he ylipäätään tekivät niin.

Teknologian ja sivilisaation hedelmien haitallisuuden, ja jopa tappavuuden käydessä yhä ilmeisemmiksi, siirtyminen luddiittiseen6, sivilisaationvastaiseen politiikkaan alkaa näyttää koko ajan mielekkäämmältä. Ei ole kovinkaan yllättävää huomata että sen vaikutus on pantu merkille eri yhteyksissä – myös massiivisissa G8:n vastaisissa mielenosoituksissa Genovassa, heinäkuussa 2001. Osanottajia oli 300 000 ja omaisuutta vahingoitettiin tai tuhottiin 50 miljoonan dollarin arvosta. Italian sisäministeri piti anarkistista ”mustaa blokkia”, ja etenkin sen oletettua primitivististä katsomusta syynä militanttiuden korkeaan tasoon.

Kuinka paljon meillä on aikaa tehdä se mikä on välttämätöntä elonkehän ja oman ihmisyytemme pelastamiseksi? Vanhat lähestymistavat ovat vain huonon maineen saaneita yrityksiä pyörittää tätä maailmaa, tätä massiivista tuotannon ja vieraantumisen verkkoa. Vihreä tai primitivistinen anarkia pitää parempana näkymää radikaalisti hajautetusta kasvokkaisesta yhteisöstä, joka perustuu siihen mitä luonto voi antaa, pikemminkin kuin siihen kuinka täydellisesti luonto voidaan alistaa. Visiomme on mitä ilmeisimmistä syistä täysin vastakkainen teknologian ja pääoman kehityssuunnan kanssa.

Vasemmisto on epäonnistunut monumentaalisesti niin yksilön kuin luonnonkin suhteen. Välimatka vasemmiston ja uuden anarkistisen liikkeen välillä laajenee koko ajan. Pierre Bourdieu ja Ric-

vilisaationa tunnetun hyökkäyksen laajuus selittää tämän jatkuvan syyllisyydentunnon valtavuuden. Tuo syyllisyys johtuu ennen kaikkea siitä, että sivilisaation ylläpitämiseksi hyökkäys on uusittava jatkuvasti, pidettävä vaistonvarainen vapaus alati kurissa.

Spengler, Tainter ja monet muut ovat yhtä mieltä siitä, että sivilisaatiot tuottavat väistämättä itse oman romahduksensa. Saatamme olla lähestymässä tämän sivilisaation loppua nopeammin kuin voimme käsittääkään, yhä arvaamattomammin seurauksin. Paitsi että fyysinen ympäristö pilaantuu kovaa vauhtia, niin eikö se myös yhdessä länsimaisen sivilisaation symbolijärjestelmän kanssa ole nopeasti hajoamassa pirstaleiksi? Teknologian ja pääoman uskottavuuden haihtuessa niiden valta näyttäytyy yhä paljaampana. Weber esimerkiksi piti modernien kehitysprosessien merkittävimpänä seurauksena henkilökohtaisen eettisen herkkyyden katoamista tai marginalisoitumista.

Rikosten lista on käytännössä loputon. Kysymys kuuluukin, sallitaanko sivilisaation sen romahdettua syntyä uudelleen, taas uutena muunnelmana alkuperäisestä rikoksesta.

Uusi liike vastaa tähän kieltävästi. Primitivistien vahvuutena voi pitää heidän käsitystään siitä, että riippumatta siitä kuinka köyhää meidän elämästämme onkaan tullut viimeisten kymmenen tuhannen vuoden aikana, ihmiselämä on kuitenkin lähes kahden miljoonan planeetalla eletyn vuoden ajan näyttänyt olleen terveellistä ja välitöntä. Me, tämä auktoriteettien vastainen virtaus, liikehdimme primitivistisen naturalismin suuntaan, toisin kuin kaikki se mikä hyvin määrätietoisesti liikkuu pois niistä olosuhteista. Me – kuten Dario Fo ilmaisi asian – ”ihmiset jotka organisoidumme kautta maailman.” Toinen italialainen ääni puki tämän mielialan sanoiksi ihailtavalla tavalla: ”Mitä sitten pohjimmiltaan on tämä globalisaatio josta niin monet puhuvat? Kenties markkinoiden laajentumista rikkaiden maiden ulkopuolelle, kohti köyhimpien maiden ja niiden resurssien riistoa? Kenties kulttuurin standardisoimista ja hallitsevan mallin levittämistä? Mutta miksi sitten emme käyttäisi sanaa sivilisaatio, joka kuulostaa varmasti paljon vähemmän uhkaaval-

[on] ehdottomasti tiedettä meitä varten." Ei ole yllättävää että hän on sättinyt geenimuuntelun vastustajia muistuttamalla heitä siitä, että maailma on liian "vakiintumaton, likainen" jotta teknotieteen käytännöistä voisi lausua yksinkertaistettuja mielipiteitä. Niiden vastustaminen on "taantumuksellista" ja "typerää".

Valitettavasti aivan liian monet seuraavat hänen raivaamaansa antautumisen polkua kuolemantripillä jolle meidät on pakotettu. Daniel R. White kirjoittaa, varsin käsittämättömään tapaan, "postmodernistis-ekologisesta reunahuomautuksesta, joka irrottautuu Sortajan ja Sorretun joko-tai perinteestä." Harawayta mukaillen hän tuumaa myös että "Meistä kaikista on tulossa kyborgeja. Millaisia olioita haluamme olla? Haluammeko olla olioita ollenkaan? Olisivatko koneet parempia? Millaisia koneita meistä voisi tulla?"

Michel Foucault oli tietenkin keskeinen postmoderni hahmo, jonka vaikutus ei ollut vapauttavaa. Hän eksyi seikkailuissaan vallan alueella, päätellen lopulta että valta on kaikkialla ja ei missään; tämä argumentti johti helposti postmoderniin käsitykseen siitä että sorron vastustaminen on menneen talven lumia. Erityisesti Foucault oli vahvasti sitä mieltä että teknologian vastustaminen on turhaa, ja että ihmissuhteet ovat väistämättä teknologisia.

Paul Virilion mukaan postmoderni aikakausi on "lopun äkillisen teollistamisen aikakausi, edistyksen aikaansaaman tuhon perusteellinen globalisaatio." Meidän on päästävä eroon postmodernista sopeutumisesta ja pyyhkiä pois tämä edistys.

Sivilisaatio on perusta joka määrittää kaiken muun. Kuten Freud huomautti, "sivilisaation luonteeseen liittyy ongelmia, joita ei voida ratkaista millään reformeilla." Nämä "vaikeudet" ovat saaneet alkunsa sivilisaation alkulähteillä, jossa meidät on pakotettu hylkäämään eros ja vaistonvarainen vapaus; ja kuten Freud ennusti, nämä "vaikeudet" ovat tuottaneet yleisen neuroosin tilan.

Freud viittasi myös "sivilisaation tuottamaan syyllisyydentuntoon [joka] pysyy suurelta osalta alitajuisena, tai ilmenee eräänlaisena epämääräisenä pahanolontunteena, tyytymättömyytenä." Sihard Rorty esimerkiksi uudistivat absurdilla tavalla intellektuellien ja ammattiliittojen välisen yhteyden, ikään kuin tämä sekasikiö voisi muuttaa jotain perustavanlaatuisella tasolla. Jürgen Habermasin "Between Facts and Norms" on pelkkä nykytilanteen puolustuspuhe, sokea elämän valloittaneen modernin todellisuudelle, vieläkin kritiikittömämpi ja myöntyväisempi kuin hänen aikaisemmat teoksensa. Hardt ja Negri7 puhuvat asiaan liittyvästä valinnasta varsin suoraan: "Olisimme anarkisteja, ellemme puhuisi … tuottavan yhteistyön verkostoissa rakentuvan materiaalisuuden näkökulmasta … Ei, me emme ole anarkisteja vaan kommunisteja." Asiaa selventää toiselta kantilta Jesus Sepulvedan huomautus, että "anarkia ja alkuperäiskansojen liikkeet taistelevat sivistynyttä järjestystä ja sen standardisoinnin käytäntöä vastaan."

Kaikki anarkistit eivät suinkaan allekirjoita kasvavaa epäluuloa teknologiaa ja sivilisaatiota kohtaan. Noam Chomsky ja Murray Bookchin esimerkiksi pitävät tiukasti kiinni perinteisestä jatkuvan edistyksen ja kehityksen ajatuksesta. Tämä sitoumus, ja sen vähittäinen haihtuminen, näkyy tyypillisimmillään sydämeltään marxilaisessa anarkosyndikalismissa ja sen vasemmistolaisissa sukulaisissa.

Marx, joka tiesi hyvin paljon tuotantoprosessista ja siihen liittyvän työnjaon tuhoisista seurauksista, uskoi kuitenkin (tai halusi uskoa) että teknologian dynamiikka vetäisi maton kapitalismin jalkojen alta. Mutta "kaiken perusta" ei "haihdu ilmaan"8; pikemminkin perustasta tulee yhä vakaampi. Tämä pätee niin sivilisaation kuin kapitalisminkin suhteen.

Teknologia on antanut nykyiselle sivilisaatiolle sen muodon, joka on erottamaton muusta sosiaalisesta järjestyksestä – pääoman maailmanmaisemasta; muodon jossa sen syvimmät arvot ruumiillistuvat, joka ilmaisee näitä arvoja. "Jäljellä on ainoastaan puhtaan teknologiset olosuhteet," totesi Heidegger, jonka muotoilu on itsessään riittävä paljastamaan teknologian "neutraaliuden" myytin.

Aina juuriltaan, työnjaosta tähän päivään asti, teknologia on ollut itsestäänselvyys, joka on jätetty vaille huomiota. Nyt, kun yleis-

tynyt teknistyminen luonnehtii koko maailmaa – ollen modernin elämän kaikkein hallitsevin piirre – totuus paljastuu. Teknologian arkielämään tunkeutuvaa valtaa ja sen aiheuttamaa fyysisen ympäristön järjestelmällistä syrjäyttämistä ei voida enää jättää huomiotta tai kätkeä. Tuhansia kysymyksiä nousee pintaan.

Terveys on yksi näistä kysymyksistä, joka – nähdessämme sairauksien uuden nousun ja moninkertaistumisen – nousee esille. Sairaudet ovat tulleet yhä vastustuskykyisemmiksi teollisia lääkkeitä vastaan, joiden kerran luvattiin poistavan kaikki sairaudet. Masennuslääkkeet kätkevät joitain kasvavan surun, masennuksen, ahdistuksen ja epätoivon oireita, samalla kun meidän oletetaan pysyvän siinä pimeydessä, jonka teknologia tuottaa suodattaessaan kaiken rikkauden, moninaisuuden ja välittömyyden elämästämme. Kyberavaruus lupaa yhteyttä, voimavaroja, vaihtelua ihmisille jotka eivät ole koskaan olleet yhtä eristyneitä, voimattomia ja standardisoituja. Jokainen uusi tutkimus vahvistaa että jo muutaman tunnin internet-käyttö aiheuttaa nämä viimemainitut seuraukset. Teknologia on myös onnistunut laajentamaan työn piiriä monien kapistusten, etenkin kännyköiden, hakulaitteiden ja sähköpostin avulla. Nämä laitteet pitävät miljoonat ihmiset jatkuvasti talutushihnassa ajasta tai paikasta riippumatta.

Millainen kulttuurinen eetos sitten on tylsistyttänyt kritiikin ja vastarinnan, ja käytännössä tehnyt oikeudettomasta oikeutettua? Mikäpä muukaan kuin postmodernismi, joka on saattanut lopulta saavuttaa moraalisen ja älyllisen konkurssinsa pohjan.

Seyla Benhabib tarjoaa ihailtavan version postmodernista ajattelusta näissä kolmessa teesissään: ”ihmisen kuolema, joka tarkoittaa autonomisen, itsereflektiivisen, periaatteen mukaisesti toimimaan pystyvän subjektin kuolemaa; historian kuolema, joka tarkoittaa sitä että kamppailevat ryhmät, menettäessään episteemisen mielenkiintonsa historiaa kohtaan, lakkaavat kertomasta tarinoita menneisyydestään; metafysiikan kuolema, joka merkitsee mahdottomuutta kritisoida tai oikeuttaa instituutioita, käytäntöjä ja perinteitä muuten kuin vetoamalla arkisten ’pienten tarinoiden’ itseoikeutukseen.” Marshall Berman kiteyttää postmodernismin ”radikaali-intellektuaaliseen chiciin naamioituneeksi epätoivon filosofiaksi… joka vastaa ympärillämme käynnissä olevaa sivilisaation romahdusta.”

Postmodernistit ylistävät moninaisuutta, erilaisuutta ja heterogeenisyyttä, he haluavat nähdä todellisuuden häilyvänä ja epämääräisenä. Tämänkaltaiselle ajattelulle löytyy vertauskohta hyödykkeiden liikkeestä, jotka, elettyään lyhyen hetken hyllyllä, kiertävät merkityksettömästi globalisoidun fast-food hip-kuluttajuuden pyörteissä. Postmodernismi painottaa pintaa ja näkee paljon vaivaa pilatakseen kaikki yritykset pienimpienkään yleistysten tekemiseksi – kaiken oletetun erityisyyden hyväksi. Toisaalta se ei kuitenkaan kyseenalaista teknologian universaalia ja yhdenmukaistavaa vaikutusta, vaan hyväksyy sen innokkaasti. Teknologisen imperialismin sekä yhteiskunnan aiheuttaman elämän merkityksettömyyden ja tyhjyyden välillä on yhteys, joka ei koskaan valkene postmodernisteille.

Postmodernismi, joka syntyi 1960-luvun liikkeiden tappiosta – ja joka on sittemmin seuranneiden tappion ja reaktion vuosikymmenten aikana köyhtynyt yhä nolostuttavammalla tavalla – on selvästikin merkki alistumisesta hirvittävien tosiasioiden edessä. Postmoderni antautuminen kiteytyy Donna Harawayssa, joka hyväksyy tyytyväisenä nykytilanteen teknoluontona ja teknokulttuurina. Teknologia näyttäisi aina olleen olemassa; ei ole mitään mahdollisuutta olla kulttuurin ulkopuolella; ”luonnollinen” on vain kulttuurin luonnollistamista kauttaaltaan. Ei ole kerta kaikkiaan mitään ”luontoa” puolustettavaksi, ”olemme kaikki kyborgeja.” Tämä kanta on epäilemättä hyödyllinen sodassa luontoa vastaan; tarkemmin sanottuna sodassa naisia, alkuperäiskansoja, tähän asti selviytyneitä lajeja ja kaikkea vielä insinööreiltä välttynyttä elämää vastaan.

Harawaylle teknologisesta proteesista ”tulee perustavanlaatuinen kategoria jonka avulla voimme ymmärtää kaikkein intiimeimmän minuutemme” kun sulaudumme koneeseen. ”Teknotiede …